

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Rusija.

Jugoslovanska politika nasproti sovjetski Rusiji je že dve leti odkrita sovražnica.

Mi smo bili tozadevno v svojo največjo škodo najponižnejši vazal Francije in smo podpirali zvesto vse od Francije za boj proti Rusiji najete caristične vojske, tudi potem ko je bilo že vsakemu jasno, da caristični generali ne bodo zvladali nikoli več nad Rusijo. Te dni prihaja iz Pariza vest, ki osvetljuje še bolj jasno, kot vse podpore, ki jih daje naša vlada Wranglovim častnikom, v kakih vodah plove naša politika do Rusije.

Lansko leto je bil sklenjen med Francijo in Japonsko tajen dogovor za nastop proti Rusiji. V tem dogovoru je omenjeno med drugim, da more računati intervencionistična politika tudi na podporo Madžarske in — Jugoslavije, ki razpolagata obe z dobro discipliniranimi armadami. Izgleda torej, da so šli naši državniki v tajnih razgovorih še dalje, kot je to splošno znano. Ni dvoma, da so morale biti pri nas sile, ki bi bile pripravljene iti tudi z zadnjimi sredstvi v boj za ono ono brezglavo in zločinsko politiko, ki jo vodi naša diplomacija nasproti Rusiji.

Kaj pa nam zapad daje, da mu tako hlapčevsko sledimo?

Vsa naša zunanja politika je dolga vrsta samih ponižanj. Visokoletečim nadam in otroškemu zaupanju v samoodločbo narodov je sledilo trdo spoznanje: Mi smo vazali zmagovite antante in naša zemlja naj bi postala po načrtih visokega vrhovnega sveta kolonizacijsko ozemlje zapadnih, v prvi vrsti italijanskih kapitalistov. In čim bolj se upiramo, tem slab-

še je za nas. Kdor presoja naš položaj trezno, ta bo iskal s strahom zaslonbe pri narodih, s katerimi nas sorodne koristi bolj vežejo kot z zapadnimi kapitalističnimi velesilami. In taki narodi so v sredini in na vzhodu Evrope.

Svet se deli vedno bolj v narode izkoriščevalce in v — narode premagance. Naša država je sicer v svetovni vojni napol zmagala — a naš zemljepisni in gospodarski položaj, pa tudi naše naspotje do Italije nam odkazuje mesto vedno bolj na strani narodov, proti katerim se obrača nenasitnost kapitalističnega zapada.

Nobenega dvoma ni: tudi mogočna beseda francoskih in angleških državnikov ne bo ubila za trajno pri celih narodih odporne sile in napravila iz milijonov in milijonov, ki so bili vajeni drugačne usode črede brečutnih sužnjev. Sužnji se bodo zopet zbrali, kolo sreče se vrtilo in sužnji postanejo morda zopet tako močni, da zapad ne bo mogel iti preko njih.

Mislimo, da je ni sile na svetu, ki bi mogla zabraniti, da bi narodi Srednje in Vzhodne Evrope ne iskali zveze med seboj. Ni težko prorokovati, da se bosta skušala ponižana in premagana Nemčija in težko preizkušana Rusija v bodoče enkrat najti in da bosta vstali. Mi bomo v sredi med dvema silama: med zapadnim kapitalističnim nasiljem, kot katerega mandatar nastopa proti nam vedno očitnejše Italija, in med severom in vzhodom Evrope. Tu pa ni težko uganiti, kje so naši pridi in kje nam je iskati stikov in zvez.

Celo s stališča meščanskega diplomata bi to ne bilo težko uganiti. Toda — zdi se nam, da so naši diplomati bolj kapitalisti kot diplomati. In kot taki še da-

nes ne morejo preboleti silnega strahu, ki je stresal pred poldrugim letom njihove pregrešne kosti, ko so bile sovjetske čete na pohodu proti Varšavi. In ta strah je menda še danes za našo zunanjo politiko merodajen. Mi pa smo mnenja, da strah in ljudje s strahom in predsodki v teh časih ne smejo biti naši krmarji. V Rusiji se je izvršil preobrat, ki v svoji gigantnosti prekaša francosko revolucijo. Njegove prve grozote so premagane in mlada Rusija pričinja z velikansko silo na novo graditi. Kako naj ne bodo naše naklonjenosti na strani veličastnega novega grajenja, ki se na vzhodu pričinja? Ali smo iskali mi dosedaj kakih zvez z iztokom?

V Londonu je Krasin, pri nas je Wrangel. To je simbol. Če je Krasin v Londonu, najbrž že v Londonu vedo, da Wrangel ni zvezda bodočnosti. In mi bi imeli več razloga, da bi to že enkrat razumeli kakor London.

Tudi takrat več razloga, če ne bi zrl s tistim upom in strahom na izstok, s katerim gre delavstvo na težko borbo prve delavske republike. Tudi kot zakrknjeni meščanski diplomati ne bi mogli ravnati drugače: Zakaj to bi moralo biti tudi tem diplomatom jasno — da mismo narod francoskih bankirjev in angleških kapitalistov — ampak ponižna, za kolonijo določena deželica.

Kako dolgo, Beograd, boš trpel to diplomacijo? In delavno ljudstvo Jugoslavije, kako dolgo boš na to molčalo?

Delavstvo, zaposleno v vojaških podjetjih.

Med delavstvom, zaposlenem v državnih zavodih, so najslabše bili plačani delavci v vojaških podjetjih. Mezde tega

Iz kronike „Gosposvet-skega prestola“.

(Konec.)

Izvrševalni odbor je pozval za dan 28. decembra vodjo Orlov, največjega genija v katehetskih vrstah, gospoda kaplana Naduta z Dunaja. Omenjeni bo vodil veliko krdelo Orlov, kojih večina ni bila rekrutirana, ker je izdal g. Kandut geslo, „da Orlom ni treba služiti vojake Srbom“. Vodja bo prišel v kroju vojnega kurata, tako da se bo lahko pošetal tudi s kakim Orlom ženskega spola. Oddelek iz t. Danijela se ne bo mogel udeležiti, ker se je preveč uživel v nazore omenjenega gospoda in so na predan vpoklica v vojaško službo, t. j. 18. decembra, jurili šarovž v št. Danijelu. V št. Danijelu je namreč župnik, poštenjak skoz in skoz, ki ljudstva ne farba, zato ga spravljajo učenci njegovega sobrata v življensko nevarnost in nasiljstvo. Oseba v obleki vojnega kurata je tudi izustila poštenemu

duhovniku v bivši coni, da naj bo vesel, da ni v Jugoslaviji.

Rekel bo kdo, zakaj se takšni slučajni ne javijo načelniku odbora — to je vladnemu svetniku! Četudi bi mu to javil kak policist, bi bilo brezuspešno, ker policisti imajo nalog, šikanirati samo poštenjake, ki so izvršili nešteto del za državo, ali ovaditi ljudi, ki ženi gospoda svetnika — Dunajčanki, katera ne zna slovenski — ne ugajajo. Zasedovati rušilce države iz vrst SLS, to seveda ni delo detektiva in tudi ne šefa, ker prvič tega noče, drugič zaradi SLS tudi ne sme. Če bi se pa našel kak naivnež in kako neumnost izbleknil, imajo vedno pripravljen zapisnik, kamor se to zapiše, kar je treba pozabiti.

Odbor javno obžaluje, da ne bo mogoče predstaviti idejnega velikana „Šurka“, katerega vežejo vzgojevalna opravila na vzgojevališču, da bi raztolmačil gospodu pokrajinskemu namestniku rajsko idejo, „da je v enem oziru dobro, da smo plebiscit zgubili“. Niega bo zastopal „Rapi“; govoril ne bo veliko, ker ima

telesno hibo in težko dohaja kristalno čiste nazore strankinih genijev o avtonomiji in o „balkanski“ srbski nekulturi. Če bi bil tudi ta slučajno zadržan, nastopi na njegovo mesto takoj kakor v gašperl-teatru gospod „Čuk“. Na bister pogled skozi „zimsko okna“ in po majhnem umivanju rok po vzorcu Pilata od strani svojega šefa, bo ta gospod takoj izginil ob devetih študirat brevir. Če bi se pa le zakasnel, obleži gotovo na stopnicah in dobi prihodni dan za ukor nalogo, agitirati od zore do mraka. „Čukati“ (to se pravi po mariborskem kuhldajču „schnäckerln“) pa ga nikakor ne sme, ker bi to pomenilo, da je toliko kot pomočnik svetnikove oblasti. Častni stan tajništva bo zastopal „Robot“, človek, ki je pri oblasti to, kar sv. Peter v nebesih: potom njega prideš namreč do najvišje inštanice. Toda ta sv. Peter je že, kakor kaže njegovo ime, zelo robotih manir, ki jih še ni odložil s svoj avstrijsko feldvebelsko sukno. Marsikateri nesrečnež, ki je čutil te grombesede, bi se najraje zatekel pod okrilje

delavstva so bile urejene zadnjič meseca oktobra 1920 in že takrat niso pokrivala dnevnih potreb. Draginja je rasla vsak dan višje. Na pritisk in deputacije so vedno odgovarjali, da „nema para“.

Poviševale so se draginjske doklade orožnikom, policajem in ostalim državnim nameščencem, pri čemer so pa bili delavci po vojaških podjetjih vedno zastavljeni. Finančni minister se je izgovarjal, da so bile temu delavstvu draginjske doklade že urejene s posebno naredbo leta 1920. Kljub vsem nakanam in izigravanjem tega delavstva po svojem delodajalcu državi, je Zveza kovinarjev Jugoslavije napravila vlogo na ministrstvo za socialno politiko, ki je šla po Delavski zbornici v Belgrad in zahtevala, da se sestane komisija za ureditev draginjskih doklad na podlagi tržnih cen.

Komisija se je sestala dne 28. decembra 1921 pod predsedstvom delegata ministrstva za soc. politiko. Vojno ministrstvo je bilo zastopano po 6 delegatih častnikih in ministrstvo financ z 1 delegatom.

Delavsko zbornico je zastopal sodr. Lapčević in sodr. Obradović. Zvezo kovinarjev je zastopal tajnik sodr. Bračinac.

Mesta, kjer se nahajajo vojaška podjetja pa so poslala osrednjemu tajništvu kovinarjev v Belgrad pismena poverila.

Sodrug Bračinac je obrazložil položaj tega delavstva, v katerem se nahaja od poslednje ureditve draginjskih doklad, ker pokazal na draginjo po zadnjih tržnih cenah.

Na koncu štiridnevnega dela komisije je prišlo do sporazuma, da se draginjske doklade odrede na osnovi, kakor je to odrejeno za vse državne uradnike in nameščence, razdeljene na 5 draginjskih okrajev. (Ljubljana spada v III. draginjski razred.)

Nato so vzeli v preires ostale točke, nakar se je sestavil naslednji sporazumni zapisnik:

1. Priznано je, da je potrebno zvišati draginjske doklade.
2. Delavstvo naj dobiva te doklade za vsak dan v mesecu.
3. Delavci (dnevničarji) imajo pravico do dopusta in sicer: Za eno do dovršenega tretjega leta po 7 dni, od tretjega do dovršenega petega leta 10 dni, od petega leta in dalje za vsako naslednje leto 15 dni. Pravico imajo samo oni, ki so stalno zaposleni v vojaških podjetjih. V

njegove milostljive, ki kot rojena slovenska Korošica danes govori sedmero jezikov — a vse nemške.

Najvišja oseba premogokopnega revija ima prilično javiti, da so rovi tako zanemarjeni kot po kakem potresu in da zelo ugodno upliva, da ima med strašnimi „boljševiki“ tudi uradnika, ki je sedel po posredovanju naših vojakov na ljubljanskem gradu. Na jako impozanten način se predstavi pokrajinskemu namestniku mojster „Bockhorn“ kot specialist v vsaki zadevi svinčene zemlje. Imenovani si je zatekel nešteto zaslug v pliberškem okraju, tako da ima toliko masla na glavi, da mu ni bilo mogoče iti za plebiscita na solčna tla. Za „neštete zaslug“ so mu nakazali začasno 80.000 kron vojne odškodnine za izropano opravo, katero so mu po invaziji kmetje večinoma vrnili. Znan je že po svojem protidelu pri prosvetnih, obrambnih in humanopatriotskih organizacijah. Znan bo tudi gospodu pokrajinskemu namestniku po trikratni prošnji za gmotno podporo svoji osebi.

slučaju, da se prekine delo za krajšo dobo brez krivde delavstva, imajo vseeno pravico do dopusta.

4. Število praznikov se sporazumno skrči, da ima delavstvo več delavnih dni.

5. Draginjske doklade se razdele na 5 draginjskih razredov, kakor je to predvidevno za častnike in uradnike.

6. Rodbinska doklada se raztegne na vso državo in sicer po 5 Din. za zakonsko ženo, zakonske otroke, pastorko, za očeta in mater, če so nesposobni za delo in če nimajo nobenih dohodkov in če jih sin ali hči resnično vzdržuje. Za otroke gre doklada do 16. leta, če se pa šolajo, do 24. leta.

7. Bodoče odredbe za draginjske doklade bodo enake tistim za vojsko in mornarico. (Nadaljevanje jutri.)

Halo! Vrhnika? Tovarna konzerv Legvart.

Neverjetne in škandalozne razmere v tovarni konzerv na Vrhniki so privedle delavstvo do ustanovitve strokovne organizacije živilskih delavcev. Na resolucijo je »inšpekcija rada« poslala v nedeljo, 8. t. m. komisijo, ki je ugotovila, da je tovarna odpustila 4 odbornike strokovne organizacije brez povoda, ker so se organizirali; ugotovila je grozno nečistočo v prostorih (sklanjaje več mesecev neoprane, brez rjuh, polne iz svetovne vojne dobro znanih šesteronožnih živalic), eno kuhinjo v takem zaniknem stanju, da je popisati nemogoče. Zastopnik tovarne, g. Klemenc, delovodja, je komisiji obljubil, da tovarna prizna strokovno organizacijo, prizna zaupniški sistem, dovoli delavstvu, da samo nadzoruje kuhinjo itd.

Račun je bil gotov, toda brez krčmarja, v tem slučaju brez predsednika tovarne konzerv, zloglasnega g. Legvarta. Vsegamogočni, dobro rejeni Legvart pride 11. t. m. v tovarno, odpusti iz službe od delavstva izvoljenega odbornika v kontrolo kuhinje. Pod pretvezo in na denunciacijo nekega Kreča, da si je dotičnik prisvojil nekoč tri pare hrenovk, pokliče Legvart — menda tudi poglavar orožnikov — iste ter pusti odbornika P. ukleniti, rekši, da ga naj tako uklenejo, da bode kri brizgala izpod nohta. Vodili so ga potem uklenjenega kot »reklamo demokratičnih razmer v Jugoslaviji« po

Zamolčati je pa na vsak način, da je vodja črnega konzuma, ki izkazuje pravičen plus. Omenjeni bo koj pri sprejemu obljubil, da zapoje njegov pevski zbor odstoj ob priliki državnih praznikov tudi himno „Bože pravde“, katero so se pevci naučili 17. decembra od šolarske dece in ki jim poprej ni šla v glavo. Pri čajanki bo skozi okno deklamiral davčni šimel predpotopne sonete in recitiral satirično novelo o državnih nastavljenih — „pohajkovalcih“, ki ničesar ne delajo, uživajo pa bogate dnevnice, pri tem se pa miš na »Vrh razglednika« ne dvignejo.

Kronika še dostavlja: Poteklo je veliko vode po Dravi, a smrdljiva ni bila nikoli tako, kakor v tem času; pa k sreči ne bo gledal g. pokrajinski namestnik skozi ponujena mu črna očala, temveč bo očistil nesnago radikalno, da bo tekla od slej namesto črne luže bistra kristalna voda.

vsej tovarni. Ko pridejo trije zaupniki prositi pojasnila, izda Legvart orožnikom povelje, aretirati še trojico zaupnikov. Le razsodnosti teh zaupnikov je pripisovati, da ni došlo do kake pobune, ker je bilo vse zbrano delavstvo razburjeno vsled netaktnega postopanja poveljnika orožniške postaje. On ne pripozna strokovne organizacije na Vrhniki, dokler bo on Vrhniko strahoval. Legvart in Klemenc tudi ne, izjavila sta, da zapreta tovarno, če ostane delavstvo organizirano. Ko bodo tovarno odprli na novo, bodo sprejeli edinole neorganizirane delavce.

Predstojnik vrhniškega sodišča je vse 4 aretirane odpustil iz zapore, dobro znamenje za aretirance, slabo pa za orožniškega poveljnika. Slednjemu pa povejmo, da se je organizacija ustanovila zato, da bo združeno delavstvo stopilo v mezdno gibanje. S 3 in 4 kronami na uro, kakoršno plačo imajo nekateri delavci in delavke, se danes ne more živeti.

Vprašali se bode, zakaj tovarna ne upošteva nobenega zakona, zakaj nima strahu pred »inšpekcijo rada«, pred sanitetno oblastjo, okrajnim glavarstvom itd. Zato, ker je akcionar tovarne g. Gabrijel Jelovšek, intimni prijatelj gospoda Ivana Hirbarja, pokrajinskega namestnika. Če pa ta ne bi pariral, misli si vodstvo tovarne, pa ovajajmo strokovno organizacijo in mezdno gibanje kot gibanje državi nevarnih elementov in tako drdra, med tiskanjem teh vrstic, odposlanec tovarne v Belgrad...

Delavci in delavke! ostanite složni v svoji organizaciji, ker je vaša vest čista, črna je pa vest onih, ki se skrivajo za bajonete žandarjev. Kadar si priborite izboljšanje vaših mezd, takrat ne pozabite nesti vaše groše v novo ustanovljeno Impex-ovo »Slovensko (!)« banko, obrest 4½... tako vam je govoril g. Legvart, ne pa pisec teh vrstic.

Pr. VII. 3/22-2.

Razsodilo.

V imenu Njegovega Veličanstva kralja!

Deželno sodišče v Ljubljani, oddelek VII., kot tiskovno sodišče je na predlog državnega pravdnštva v Ljubljani po zmislu čl. 13 ustave razsodilo: I. Vsebina dne 8. januarja 1922 izišlega dnevnika „Naprej“ besedilo članka „Nečuden skandal, ki kriči do neba“ ustanavlja v delnem obsegu in sicer od besed „na ta škandalozen slučaj“ do besed „in natezalnice!“ objektivni učin kaznivega dejanja po čl. 138 ustave kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in § 65. a k. z. II. Potrjuje se torej po zmislu člena 13. ustave in po § 489 k. pr. r. zaplenba imenovanega članka, III. Po zmislu člena 13. in 138. iste ustave se prepoveduje razširjanje zaplenjene tiskovine. IV. Po §§ 36. in 37. tisk. zakona se odreja, da je uničiti vse izvode te tiskovine, ki so se že zasegli, kakor tudi one, ki se še zasežejo. V. To razsodilo je objaviti.

Razlogi.

Besedilo gorenjega članka ustanavlja v gori oznamljenem delnem obsegu, objektivni učin kaznivega dejanja po čl. 138. ustave kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker po § 65. a k. z., ker se predbavica vladi, da je ona sama z nesramnim režimom zakrivila pobuno rudarjev v Kreki (Tuzla), koje sedaj hoče kaznovati kar z obešenjem ali ustreljenjem. Dalje, se tam tudi trdi, da vlada siromahnim delavcem pripravlja večala in natezalnice, dočim druge visoke glave,

Ki so z neverjetnimi zločini zaslužili, da se jih potegne na kandelaber, pusti proste.

S tem se pa pozivlja čitatelje k preziranju, mržnji in sovraštvu države v celoti, kitripitako vlado. (§ 65. a k. z.).

Deželno sodišče v Ljubljani,
odd. VII., dne 10. januarja 1922.

Dnevne vesti.

Zapicnili so nam »Naprejevo« številko z dne 8. t. m. Ker smo razložili z našega socialističnega stališča brzojavko, ki je poročala o kazenski obravnavi proti 355 rudarjem, nam je državno pravdnništvo zaseglo izdajo dotične številke in nam poslalo razsodilo, ki ga tudi priobčujemo na pristojnem mestu. Brzojavka se je glasila natančno takole: »Dne 10. t. m. se prične pred okrožnim sodiščem v Tuzli kazenska obravnavo proti 355 rudarjem, ki so 22. decembra prejšnjega leta proglašili generalni štrajk rudarjev v Krakoi ter uprizorili pravcato pobuno, pri čemer je prišlo do ostrih spopadov med orožniki in štrajkujočimi delavci. Državno pravdnništvo obtožuje kot glavne krivce te pobune Karla Železnika, Ivana Bračuna, Frana Mariča in tovariše. Za nekatere obtožence zahteva državno pravdnništvo smrtno kazen z obešenjem, odnosno z ustreljenjem. V našem poročilu z naslovom: »Nečuvven škandal, ki kriči do neba«, smo poleg razlage omenjene brzojavke tudi pozvali predvsem naše socialistične poslance, da se naj takoj zavzamejo za nesrečne rudarje.

Vse naše športnike vabimo, da posejijo Bohinj, ki ima ravno sedaj nad vse krasne dneve. Vsakdo bo prišel na svoj račun, kjer goji lahko že v Bohinjski Bistrici sami vse zimsko-športne panoge. Športna zveza bo po kavarnah in po izložbah objavila še koncem tedna zadnje yremensko poročilo.

Ljubljana.

Nesrečne »Peterčkove poslednje sanje«! Vse dosedanje ocene so se izrekle ocklonilno o Pavla Golie božični povesti v štirih slikah, pri uprizoritvi katere so se igralci povečini skušali z deklamatorskim naskokom prenesti preko vsebine igre, ob kateri bi slepec obupal in bi k večjemu glušec jo uganil. Režija je napravila iz sanjske igre kostumski in kulisni stvar. Zgodilo se je celo, da je ugotovil ne le samo naš, temveč tudi »Slovenčev« kritik, da so bili kostumi in scenarija tako razkošni, da bi od njih živelo najmanj petero izvrjnih, recimo slovenskih del. Sedaj se na vse ocene opravičuje dramski ravnatelj P. Golia z dopisom, ki ga lojalno priobčujemo in iz katerega je razvidno, da pade krivda za uprizoritev »Peterčkovih poslednjih sanj« na dramaturga Otona Župančiča: »Iz poročil o »Peterčkovih poslednjih sanjah«, priobčenih v »Napreju« še pred uprizoritvijo, v »Slovencu« pa 11. t. m., sklepam, da so pisci teh poročil o sprejemanju in odklanjanju dramskih del napačno nodučeni. Zato izjavljam, da dramaturg Narodnega gledališča, gospod Oton Župančič, soodloča dramski repertoar in da ne ostane nobeno dramsko delo neuprizorjeno, če je on za to, da se uprizori. — Pavel Golia, ravnatelj drame.«

Tedenski zdravstveni izkaz od 1. do 7. t. m. izkazuje 18 novorojencev (11 m), enega mrtvorojenca in 25 umrlih oseb (12 m), in sicer je umrlo: za jetiko 4 osebe, za pljučnico 1, za ošpicam 1, za srčno

hibo 4, za drugimi naravnimi smrtnimi vzroki 10, za nasilnimi pa 2. Ošpice se širijo, ker so prijavi 6 novih slučajev: javili so tudi po en slučaj davice, griže in trebušnega legarja, 2 pa škrlatice.

Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico vabi g. člane na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, 15. t. m. točno ob 2. popoldne pri g. Mraku, Rimska cesta 4. V zadevi »obrtne nadaljevalne šole« je sestanek važen in obvezen. — Karel Kordelič, načelnik.

Celje.

Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Celju naznanja vsem svojim rednim in podpornim članom, da sklicuje za 16. januar svoj redni občni zbor v kovinarskem tajništvu pri »Jelenu« ob 7. zvečer. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Predruženje društvenih pravil.

Podružnica živilskih delavcev v Celju pozivlja vse sodruge na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, 15. t. m. ob 9. dopoldne v gostilni »Ban Jelačič«, Prešernova ulica 6. Ker je na dnevnem redu volitev, poziva odbor sodruge, da se občnega zbora udeleže polnoštevno.

Gospodarstvo.

Zagreb, devize: Berlin 162 — 163, Milan 1225 — 1250, London 1230 — 1235, Newyork ček 276, Pariz 2300 — 2400, Praga 455 — 465, Švica 5550 — 5650, Dunaj 4.20 — 4.30, Budimpešta 46 — 47.50; valute: dolarji 275 — 279, avstrijske krome 4.50, češke krome 460, rublji 20 — 25, 20 K v zlatu 1050, franki 2375, napoleoni 970 — 995, marke 150 — 156, leji 220, lire 12.40, madžarske krome 47.

Kulturni vestnik.

Iz gledališke pisarne. Tiste p. n. gg. abonente, ki še niso plačali drugega obroka najemnine za tekočo sezono, vljudo opozarjamo, naj takoj poravnajo najemnino, ker smo sicer primorani prodajati njihove prostore pri dnevnih blagajni.

Henri Barbusse: Ogenj. (Dnevnik desetini.) Poslovenil Anton Debelak. V Ljubljani, 1922. Založila Tiskovna zadruga. Strani 340. Cena broš. 18 Din., po poš. 2 Din. več. — Izšlo je pravkar kot 5. knjiga »Prevodne knjižnice« gorenje delo slovečega francoskega socialističnega pisatelja, ki je živel kot prostak poldrugo leto v svetovni vojni. O delu še spregovorimo.

Društvo sluš. filozofske fakultete priredi na unizerzi predavanje v nedeljo, dne 15. januarja ob pol 11. Predava g. univ. prof. dr. France Veber: Resnica in spoznanje. (Tradicijske in sodobne rešitve spoznavnega problema. Tomažev, Platonov in Kantov pojem resnice).

»Akad. socialno - pedagoški krožek« priredi v ponedeljek, dne 16. jan. ob 8. uri zvečer (1. nadstr. moškega učiteljskega) svoj redni sestanek, kjer bo prof. dr. K. Ozvald poročal o novem zakonskem načrtu za srednje šole v kraljevini SHS.

Zepni koledar za leto 1922. je izšel in ga dobite pri pokrajinskem tajništvu SSJ v Ljubljani za 5 Din. Vsebjina njegova je zelo mnogovrstna in zanimiva in bo našemu delavstvu prav dobro služila. Soderugi, naročajte si koledar!

Iz stranke.

Ljubljana. Diskusijski večeri se nadaljujejo redno vsak petek ob 20. uri v mali dvorani »Mestnega doma«.

Pragersko. Dopisnik v »Kmetijskem listu« št. 52 iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici si je moral hudo razbijati svojo brilhno glavico, ko se je spodtaknil nad mojim opisom »Slike iz življenja kmečkega proletariata«, ki je bil objavljen v »Napreju« št. 283. I. l., drugače skoraj ni verjetno, da bi mogel priporočati, naj se prepričam, kaj vse so naredili lepega in dobrega za našega kmeta in sploh za vse. Rečem samo, če je vse tako podlo in lažljivo, kakor je omenjeni njegov članek, mu priporočam, da se umije v gnojnici, s katero izliva »Naša vas«, ki jo izdajajo njegovi nekdanji pristaši, ki jih siromak, nevedni na duhu, tako hvali. Več odgovarjati na ta skoz in skoz zlagani dopis bi bilo odveč. Ali te je kaj sram? In če imaš še kaj vesti ali boš molčal? Kje so srake v pavovem perju? Na svidenje. — Štefan Bračič.

Nainovejše.

POSLEDICE KAPITALISTIČNEGA GOSPODARSTVA V AVSTRIJI.

LDU. Dunaj, 12. jan. Pri današnji seji so razpravljali o predlogu zvezne vlade glede zvišanja osebnih in blagovnih tarifov avstrijskih zveznih železnic, kakor tudi zasebnih železnic, ki obratujejo na račun zvezne vlade. Predlog zvezne vlade se tiče nastopnih zvišanih tarifov, ki naj stopijo v veljavo 1. februarja. Vozne cene za osebe in odpravne cene za prtljago se zvišajo za 300%, odpravne cene za ekspresno blago za 150%. Vozniški postavki splošnega razreda blagovnih tarifov, kakor tudi vozniških postavk za sol in koks se zvišajo za 150%. Za premog, ki je bil dosedaj klasificiran po postavki 23 kron se bodo odslej pobirale za 150% zvišane tarife postavke specialnega tarifa 3. V podrobnem je še pripomniti, da se dodatki za uporabo D-vlakov zvišajo za 300%. V blagovnem prometu so zvišajo vsi izredni tarifi za 150% Izjemni tarifi za sadje in premog se ukincio. Prav tako se ukine obstoječa klasifikacija za pivo, mast, sladkor, meso, žito, mlevske izdelke in stročje, kakor tudi znižanje voznine za čebulo in česen. K temu predlogu zvezne vlade je staval poslanec Eldersch več izpreminjevalnih predlogov. Glavni odsek je sklenil, da bo sklepal o tem na svoji seji, ki se bo vršila jutri ob 15.

TRIDESETLETNA MADŽARSKA VOJNA ODŠKODNINA.

LDU. Budimpešta, 12. jan. »Pesti Naplo« javlja, da je reparacijska komisija zahtevala razen plačila vrednosti pečunjskega premoga, ki se ima v zmislu trianonske mirovne pogodbe izročiti Jugoslaviji, tudi to, da izroči Madžarska bivšim sovražnim državam 30 leta vsako leto 28.000 glav goveje živine, 25.000 konj in 26.000 ovac.

KOLIKO MORE NEMČIJA PLAČATI DO 15. FEBRUARJA.

LDU. Pariz, 12. jan. Kakor poroča »Petit Parisien« iz Cannesa, je Rathenau snoči reparacijski komisiji izjavil, da Nemčija ne more plačati več kot 200 milijonov mark v zlatu, od tega zneska 80 milijonov 15. januarja in 90 milijonov 15. februarja. List doznava, da bodo pogajanja z nemškimi odposlanci jutri in pojutrišnjem določila, ali je počakati, da se povrne Briand. Rathenau je zaprosil vrhovni svet, da bi ga zaslišal.

Soderugi! Ali se nahaja »NAPREJ« v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

ZANIMIVA ANGLEŠKA SPOMENICA FRANCOSKI VLADI.

LDU. Pariz, 12. jan. Kakor poroča „Agence Havas“ iz Cannes, vsebuje spomenica, ki jo je Lloyd George izročil Briand, med drugim to-le: Angleška vlada želi, da konferenca v Cannesu jasno izrazi, da sta Anglija in Francija v miru ravno tako zjedinjeni, kakor sta bili med vojno. Po mnenju angleške vlade obstojita v Franciji dva vzroka za bojazen. Prvič se vznemirja javno mnenje Francije glede reparacij. Francija si prizadeva vzpostaviti svoja opustošena ozemlja. Za to potrebno vsoto mora in mora plačati Nemčija. V drugi vrsti se vznemirja francosko javno mnenje radi bodoče varnosti Francije. Prebivalcev je v Franciji še vedno za 20 milijonov manj kakor v Nemčiji. Potrebno je za Francijo, da se njeno in Nemško prebivalstvo zjednačita, da bo njeno ozemlje zavarovano. Tudi Anglija ima resne vzroke za vznemirjenje in nezadovoljnost. Njena trgovina je bila ravno tako uničena, kakor francoska tla. — Anglija ima dva milijona brezposelnih, katerih vzdrževanje znaša na teden dva milijona funtov šterlingov. Francija trpi manj vsled brezdelice in propada mednarodne trgovine. Drugi narodi Evrope pa trpe vsled vojne ravno tako kakor Anglija, Italija in Belgija. V Srednji in Južni Evropi je polom in zmešnjava normalnih funkcij v gospodarskem življenju še značilnejša. Milijoni ljudi žive v pomanjkanju in bedi. Rusija se bori z gladom. Iz človeških razlogov in interesov lastnega blagostanja je neobhodno potrebna vzpostavitev Rusije. Velika Britanija pozivlja Francijo k sodelovanju pri tej veliki človekoljubni nalogi. Vsako odlaševanje bi imelo za posledico ogrožanje civilizacije. Angleška vlada mora znati angleškemu ljudstvu povedati, da bo sta obe deželi korakali skupno, da obnovita gospodarsko organizacijo Evrope in splošni napredek. Kar se tiče reparacij, je angleška vlada pripravljena, držati se sklenjenih dogovorov. Varnost zoper vpad sovražnika smatra Anglija kot zadevo, ki se tiče tudi njenih lastnih interesov. Anglija je radi tega pripravljena sprejeti obveznost, stopiti Franciji ob stran s svojimi vojnimi silami, ako napade Nemčija Francijo, ne da bi ta izzivala. Taka jamstva ne bodo le dosegla varovati Francijo v slučaju nemškega vpada, temveč bodo povzročila, da bo nemški napad skrajno neverjeten. Nemčija ne bo sanjala o revanži, ako bo zagotovljena,

da se bo Anglija v bodoči vojni borila ob strani Francije. Ofenzivna in defenzivna zveza bi ugovarjala britanskim tradicijam. Nasprotno bi se mogel garancijski dogovor, po katerem bi se Anglija in Francija borili ramo ob ramo, postaviti zoper neizzvan nemški napad na francosko ozemlje. — Spomenica opozarja na potrebo popolnega sporazuma med Veliko Britanijo in Francijo. Gospodarski polom srednje in južne Evrope je za sedaj najresnejši faktor v vprašanju evropske trgovine in se ne bo mogel vzdržati, ako se ne odpre svetu produkcija in trg Rusije. Angleška vlada predlaga nastopiti dve načeli: 1. Vsi narodi se morajo obvezati, da se vzdrže vsakršne propagande, ki bi mogla izpodkopati red in politični sistem, ki obstojita v drugih državah. 2. Vse države se morajo zavezati, vzdržati se vsakršnih napadov na svoje sosede. Angleška vlada želi pojasniti vsa vprašanja, v katerih bi bilo možno nasprotstvo med obema državama.

Dopisi.

Kje je pravica? Kje je pravica, kličemo in vprašamo vojn. invalidi v invalidnih domovih! Ker se nahajamo v vedno težjem položaju, smo prisiljeni, da se obrnemo do javnosti, naj ona sodi. Invalidom-učencem, kateri se učimo pri raznih mojstrih ter imamo učne pogodbe po dve, po tri leta, se nam krivično razveljavljajo pogodbe. Pribijemo, da to ni koristno in ne upravičeno, ter tudi ne bo imelo dobrega uspeha; gospodje, to ni socialno delo, s tem nam odvzimate veselje do učenja, če pomislite, da se človek, ki je že v letih in razen tega poškodovan telesno in duševno, v teku enega leta ne bo izučil. Vprašamo invalidski odsek, zakaj se ne upoštevajo tudi oni členi v uredbi o pomoči invalidom, ki so v našo korist, ko se v polni meri uporabljajo oni, ki služijo proti nam! Nahajamo se v omejenih zavodih tudi invalidi, kateri zaman čakamo, da se nam podeli primerne službe. Invalidski odsek nam tudi tega ne priskrbi, da bi se naše prošnje sprejemale nekolekovane, ko si s pokojnino, bolje rečeno miloščino, ne moremo nabaviti niti najpotrebnejših stvari. Če je kdo tako srečen, da vložil prošnjo za službo, čaka mesece in mesece, naposled dobi odgovor: „Vaši prošnji ne moremo ugoditi“. Razna društva imajo prosto vožnjo, ali za nas invalide je ni. Invalidski odsek nima časa, da bi preučil razmere, v katerih se nahajamo, da nam pomaga iz tež-

kega položaja, da nam podelijo primerne službe in tobačne trafike, pri katerih imamo po invalidskih uredbah prednost. Na to se gospodje ne ozirajo, temveč delajo raznovrstne načrte za hišni red v novih invalidskih domovih ter vpeljujejo disciplino, kakršne nikoli nismo poznali koč zdravi vojaki, ne meneč se za to, da nismo zdravi vojaki, temveč pohabljeni za vse življenje, na račun tistih, ki so si iz naše nesreče nagromadili ogromna bogatstva. Gospodje smo li to zaslužili?! Kje je pravica? Javnost sodi! — Invalidi.

KAJ JE JUGOSLAVIJI NAJBOLJ POTREBNO?

To smo slišali mimogrede iz pogovora dveh starih upokojencev:

Miha: Ti, Gropa, ali si že odgovoril »Jutru« na vprašanje, kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno?

Gropa: Baš sem hotel tebe vprašati, če si jo ti že pogruntal!

Miha: Po dolgem premišljevanju sem prišel na to, da je Jugoslaviji najbolj potrebno veliko korito, in sicer od Ohrida do Triglava, da bodo vsi zraven prišli.

SODRUGI!

Ako hočete biti bolje poučeni o kulturnih, gospodarskih in političnih zadevah slovenskega delavstva naročite

„NAŠE ZAPISKE“.

List stane letno 100 K in se naroča pri upravi Slovenske Socialne Matice, Ljubljana poštni predal 13.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: France Svetek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMPLENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
„ ZA SMOKE IN VESELICE „

LETNE ZAKLUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Proda se posestvo, obstoječe iz zidane hiše, 2 1/2 orala zemljišča, vinograda in njive, ležeče ob glavni cesti blizu Poljčan, za ceno K 90.000.—. Vpraša se pri posestniku Antonu Jahart, Križni vrh, p. Loče.

Pridobivajte naročnike!

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC, Ljubljana, Mišerjeva ulica št 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Pravo istrsko črno brinje

se dobi v vsaki množini pri tvrdki PATERNOST & REMIC, Ljubljana, Slomškova ulica 11.

Tovarna cementa Zidanmost

pričela izdelovati in priporoča: Selektor Portlandcement (Flugstaub) najfinejše zmlat, ne vsebuje nobenega zrna v Portlandcementu, konkurira kvaliteta vsem svetovnim znamkam ter ima garantirano 400 kg pritiska na 1:3 cm².

Selektor Fin-Portlandcement

počenja vezati v poldrugi uri in zvršuje v petih urah in je za vse železobetonske zgradbe najboljši cement in s tem fino mletim cementom se bode tudi izdelovalcem cementne opeke in sploh cementnih izdelkov zelo ustreglo.

Ker se vsled pomanjkanja premoga izdeluje samo mala količina, se priporoča za pravočasna naročila

Ravnateljstvo tovarne cementa Zidanmost.

F. BRUMAT LIUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.